

CRAB: Největší KORUPČNÍ tunel v dějinách českého IT! Za vylepšenou excelovou tabulku stát doposud utratil již 4 miliardy korun!

- CZ24 News | 17. června 2020

ČESKO: Kverulant.org již v roce 2013 odhalil tunel, který se vymyká běžným měřítkům. Jde o nákup CRABu, centrálního registru administrativních budov, za který stát do října 2019 utratil již téměř 4 miliardy korun. Přitom CRAB je v zásadě jen trochu lepší excelová tabulka, která shromažďuje informace o pouhých 2,5 tisících budov v majetku státu. Cílem Kverulanta je dosáhnout potrestání viníků. To se mu přes veškerou snahu stále nedaří, a tak největší tunel v dějinách českého IT pokračuje. Nejnověji podpisem smlouvy s IBM na dodání software za téměř 350 milionů korun. Kverulant opět protestuje a chystá stížnost na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Pomozte Kverulantovi zastavit tuneláře alespoň malým darem.

Centrální registr administrativních budov (CRAB) je software, který provozuje Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM). Jde o systém velmi nepřesný, plný nedostatků do té míry, že počet v něm editovaných budov dokonce klesá. Kverulant podal hned několik stížností a trestních oznámení ve snaze tento tunel zastavit. Vše bylo marné, a tak dosud nepotrestaní tuneláři ve státním dresu pokračují.

V létě 2019 ÚZSVM v tichosti zorganizoval dvě výběrové řízení na další práce na programu CRAB a na Informačním systému majetku státu (ISMS), jehož je CRAB součástí. To celé pouhých 5 měsíců před koncem platnosti současné smlouvy s IBM. Zadávací dokumentaci zveřejnil ÚZSVM pouze na stránkách dalšího IT tunelu NEN. Nabídky měly být předloženy ve zkráceném termínu 30 dnů tak, aby jediným možným dodavatelem byl opět ten stávající. Lhůta pro podání nabídek byla stanovena na 15. srpna 2019. Veškeré práce na modulu CRAB (analýza systému, customizace systému, migrace dat, pilotní iniciace provizorního CRAB, testování a základní školení) v celkové předpokládané ceně 110 milionů korun měly být hotové do konce roku 2019, kdy měl být spuštěn ostrý provoz.

U prvním výběrovém řízení na zajištění služeb CRAB, byly podle informací ÚZSVM z počátku listopadu 2019 podány tři nabídky. Mezi nabídkami nebyla nabídka firmy IBM. ÚZSVM rozhodl o vítězi a následně byla podepsána smlouva. Podle tvrzení ÚZSVM do konce roku 2019 platil 63,2 milionu korun ročně, podle nové smlouvy je to nyní prý jen 7,4 milionu korun ročně. Úspora tak je téměř 90 %. Kverulant věří, že to se IBM tohoto výběrového řízení ani neúčastnila a to, že došlo k zlevnění služby o jeden řád, bylo způsobeno jeho neustávajícími protesty a zejména tím, že chytaný tunel včas upozornil svým podáním Úřadu na ochranu hospodářské soutěže v srpnu 2019. Tolik k celkem dobrým zprávám.

Jiné to však bylo s druhou zakázkou, na systém ISMS za 484 miliony korun. I ten by měl být v ostrém provozu 1. ledna 2020. Je naprosto evidentní, že se o žádnou skutečnou soutěž nejednalo. Nový teoretický dodavatel systému CRAB či ISMS by se do konce roku nejspíš ani nedokázal seznámit se všemi úředníky, kteří mu mají poskytnout informace, tak, aby vůbec mohl zahájit provedení analýzy. Další pojistkou na pokračování velmi lukrativního tunelu je skutečnost, že ÚZSVM není vlastníkem datového modelu. Tím je IBM. Kverulant je přesvědčen, že ÚZSVM se opět pokusilo vytvořit s IBM tunel na další stovky milionů Kč z kapes daňových poplatníků, a proto v srpnu 2019 podal žádost o prošetření obou tendrů k Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. Jistě nejen Kverulantovo podání vedlo k tomu, že ÚZSVM nakonec neuzavřel s IBM smlouvu za 484 milionů korun. Horší bylo, že úřad „oddržel nabídky od více účastníků, jedním z nich však byly uplatněny

opravné prostředky, které v současné době představují překážku pro uzavření smlouvy.“ Znamená to zřejmě, že některá z firem se odvolala proti podmínkám soutěže. Jenže ÚZVSM tlačil čas: jak už bylo zmíněno, současnému provozovateli firmě IMB končila úderem posledních roku 2019 smlouva. A tak ÚZSVM uzavřel s IBM smlouvu za 347 milionů bez jakékoliv soutěže v takzvaném režimu JŘBÚ (jednací řízení bez uveřejnění). Úřadu samozřejmě nic nebránilo, aby již dávno vypsál zakázku rovnou na nový systém ISMS jako celek, aby se zbavil závislosti na IBM, to by však nejen v jeho čele museli sedět lidé, jejímž zájmem je služba veřejnosti a nikoliv tunelování veřejných rozpočtů. Kverulant však opět protestuje a chystá stížnost na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

ÚZSVM samozřejmě ví, že uzavřít z ruky smlouvu za téměř 350 milionů korun je docela velký průšvih. A tak se ředitelka ÚZVSM Kateřina Arajmu pokusila z podpisu smlouvy s IBM alespoň trochu vyvinit. Do vlády 25. května 2020 prostřednictvím své nadřízené ministryně financí předložila materiál s nic neříkajícím názvem: *„Informace o uzavření smlouvy o poskytování služeb majetkového a ekonomického modulu zadané v jednacím řízení bez uveřejnění podle § 63 odst. 5 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek“* Arajmu v něm píše, že coby generální ředitelka od ledna 2015 „se situace začala intenzivně řešit“ ale za pět let ve funkci, to prostě nemohla stihnout.

Pojďme si připomenout celou historii tunelu CRAB. Kverulant se dotázal několika institucí státní a veřejné správy na náklady vynaložené v letech 2010, 2011 a 2012 na nákup počítačů, notebooků, serverů a software do nich. U dvanácti institucí náklady porovnal. Po vyhodnocení vyšlo najevo, že ÚZSVM dosáhl značně vysokého průměru nákladů na ICT. Náklady jednoho uživatele činily v průměru 70 259 korun ročně. Kverulant začal pátrat, za co utratil ÚZSVM za tři roky skoro 360 milionů korun. Snadno se dopátral, že to bylo především za program s názvem Centrální registr administrativních budov (CRAB). Ale ani za 360 milionů korun nebyl CRAB v roce 2012 dokončen a utrácení bude pokračovat nejspíš až do roku 2019.

Historie projektu CRAB se datuje od roku 2008, kdy byl schválen projektový záměr na zavedení centralizované evidence administrativních budov státu. Systém CRAB vznikl v rámci projektu „Úprava informačního systému majetku státu jako zvláštní grafické datové vrstvy nad RUIAN“. Tedy jako jakési softwarové kukátko – nadstavba nad již vytvářenou databází s vtipným názvem RUIAN. CRAB měl být novým modulem Informačního systému o majetku státu (ISMS). A jak už to tak u nesmyslně drahých tunelů bývá, zadavatel tvrdil, že CRAB ušetří daňovému poplatníkovi spoustu peněz:

Na slovo vzatý a jistě i dobře zaplacený odborník prof. Ing. Jiří Voříšek, vedoucí katedry informačních technologií Vysoké školy ekonomické v Praze, v září 2012 označil CRAB za jeden z páteřních projektů elektronizace státní správy a současně poukázal i na vysoké úspory v rozpočtech státních institucí, které registr může přinést. V červenci 2016 ředitelka ÚZVSM Kateřina Arajmu dokonce sdělila veřejnosti, že meziročně se jim jen díky práci s daty z CRABu podařilo ušetřit státnímu rozpočtu zhruba více než 100 milionů korun. Kverulant byl upřímně zvědavý, jak mohla excelová tabulka ušetřit tolik peněz, a proto obratem odeslal o žádost poskytnutí informací dle zákona a dočkal se i [odpovědi](#). ÚZSVM poskytl seznam čtyřiceti dvou „úspor“ za celkem 104 miliony korun, ke kterým prý dopomohl systém CRAB. Zde je ukázka prvních 10 položek ze seznamu.

Po vyškrtnutí zjevně duplicitní „úspory“ ve výši 4,6 milionu za přestěhování Úřadu práce v Brně se uváděná *meziroční úspora státnímu rozpočtu o zhruba více než 100 milionů korun* rázem dostane pod 100 milionů korun. Kverulant také prozkoumal hned první a zdaleka největší položku na seznamu úspor: *umístění Obvodního soudu pro Prahu 5 v objektech rezortu MSp namísto nestátních*

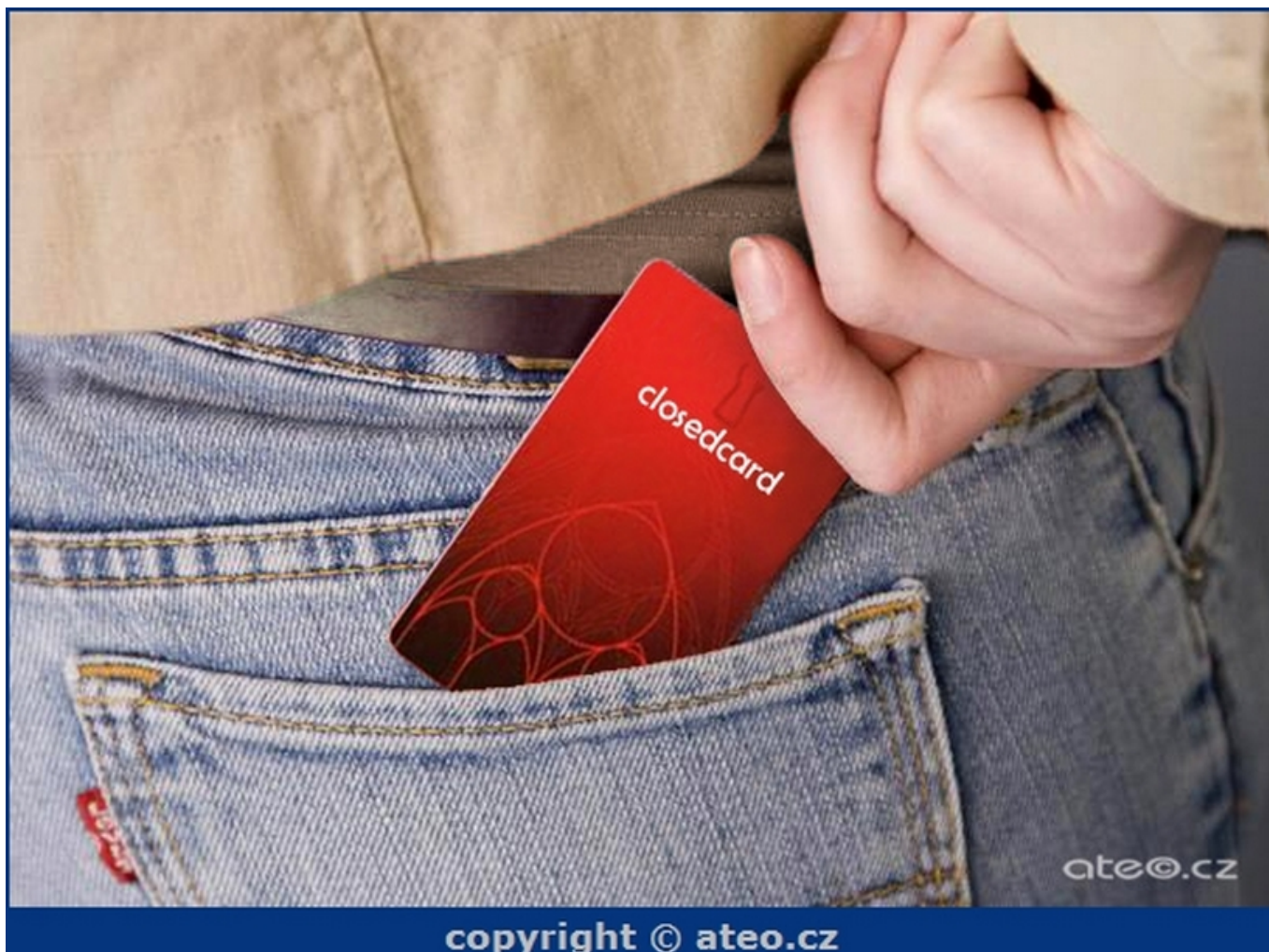
objektů. Jen to mělo eráru ušetřit 70 milionů Kč. Na první pohled by se mohlo zdát, že nejprve Obvodní soud pro Prahu 5 platil nemravné peníze nějakému soukromému domácím, ale pak tomu CRAB učinil přítrž, s nenasytým domácím se rozloučil a přestěhoval soud do státního. Kdepak, tak to není. Kverulant zjistil, že ve státním justičním areálu na náměstí Kinských ministerstvo sídlilo vedle Krajského soudu i Obvodního soudu pro Prahu 5. Oba se však už do budovy nevešly, a tak se v srpnu 2015 některé kanceláře soudu pro Prahu 5 přestěhovaly do jiných státních budov v Legerově ulici a v ulici V. P. Čkalova v Dejvicích. A kde je úspora 70 milionů korun? No přece kdyby se soud stěhoval k soukromníkovi do Sacre Coeur v Praze 5 v Holečkově ulici, jak se původně uvažovalo, bylo by to mnohem dražší. Vždyť ministerstvo spravedlnosti tehdy uvedlo, že *za pětiletý nájem, v němž byly započítány stavební úpravy ve výši cca deset milionů korun, parkování a zálohy za služby, by rezort zaplatil celkem 69,5 milionu a dalších 17,3 milionu korun za nábytek, datovou síť a kamerový a zabezpečovací systém.* Deklarovaná pětiletá úspora ve výši 70 milionů je tedy do té míry spekulativní, že ji lze rovnou označit za vylhanou. Stejně jako je vylhané tvrzení ředitelky Kateřiny Arajemu, že meziročně se jim jen díky práci s daty z CRABu podařilo ušetřit státnímu rozpočtu zhruba více než 100 milionů korun.

Dle Kverulantova názoru je mnohem pravděpodobnější, že CRAB šetří jen jednotky milionů ročně. Kdyby stál jen pár set tisíc korun, jistě by se to vyplatilo. Ale CRAB stál o několik řádů víc. Od roku 2005 do září 2019 stálo pořízení, rozvoj a podpora ISMS, jehož je CRAB součástí, celkem 1 550 135 202 Kč. Za stejnou dobu utratil ÚZSVM za pořízení, rozvoj a podporu CRAB částku 718 142 250 Kč a 1 583 452 232 Kč utratil na provoz souvisejících systémů nezbytných pro provoz systému ISMS/CRAB. Celkem tedy stál CRAB rekordních 3 851 729 684 Kč. Necelé 4 miliardy korun!

Překvapen bude ten, kdo by si myslel, že IBM jako jeden z největších světových dodavatelů s velkými týmy dodává systém CRAB pouze vlastními silami. Subdodavatelem projektu je např. společnost GC System a.s., která dodává i pro jiné zajímavé projekty (např. RUIAN, ČEZ datové centrum, infrastruktura státních maturit CERMATu, Národní digitální knihovna, infrastruktura pro SZIF). Ostatně peníze je třeba směřovat a krycí síť subdodavatelů v polostínu může být obzvláště vhodný nástroj k tomu, aby peníze skončily nejen na účtech na ostrovech uprostřed oceánu.

Modul CRAB byl vyvíjen na platformě „Tivoli/Maximo Asset Management“, což je jiná platforma, než ve které byl vytvořen originální ISMS. Vzhledem k faktu, že již původní systém zahrnoval funkce pro pasportizaci budov, je klíčová otázka: proč a co nového nový modul CRAB@Maximo přinesl oproti již léta fungujícímu modulu Pasportizace@ISMS provozovanému ÚZSVM? Kverulant se domnívá, že odpověď na tuto a podobné otázky zná. Jde o „odklonění“ peněz z veřejných rozpočtů. Či, chcete-li, o pořádný tunel. Podle Kverulanta jde zatím o největší tunel v dějinách českého IT. Tunel CRAB za 4 miliardy jistě předčil kdysi největší tunel OPENCARD. V tomto případě byly náklady na konci roku 2009 odhadovány na 1 miliardu. Podobně jako u tunelu CRAB byly skutečné náklady odhadovány na několik desítek milionů korun.

I software CRAB by měl dle obvyklých cen stát řádově méně. V případě CRABu odhaduje Kverulant systém na částku maximálně v desítkách milionů Kč, a to včetně provozu. Navíc náklady na IS CRAB nejsou vůbec transparentní. Není zřejmé, jak byla cena stanovena, jak byl vybrán dodavatel IBM. Je však naprosto evidentní, jak „američtí“ šikulové vybrání nebyli. Nebyli vybráni v souladu s nařízením vlády pro zadávání veřejných zakázek, a to ani přesto, že vlastní výběr se uskutečnil až rok a půl po nabytí účinnosti tohoto nařízení. Ale výzva byla vyhlášena měsíc před platností tohoto vládního nařízení, a to patrně jako alibi naprosto postačovalo:

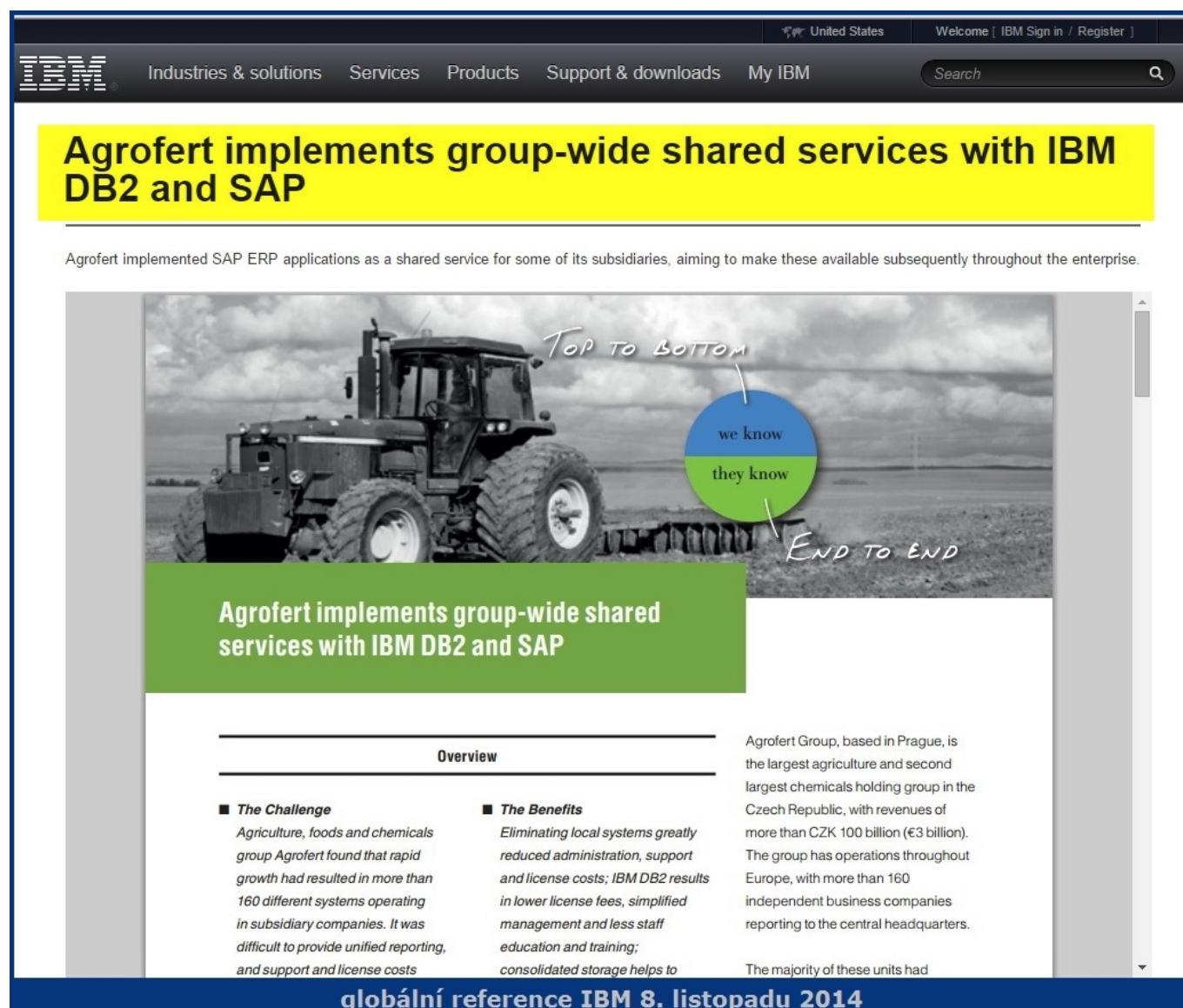
Dále Vám sdělujeme, že se na Vás nevztahuje povinnost řídit se Závaznými postupy pro zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádajících pod aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, o kterých se hovoří v odst. III, bod 2 Podmínek.

Výzva č. 03 IOP, k níž se Váš projekt vztahuje, byla vyhlášena dne 3. 12. 2008. Ustanovení Usnesení vlády č. 48 ze dne 12. ledna 2009 k Závazným postupům pro zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU, nespádajících pod aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, **se proto této výzvy ani daného projektu netýká.**

citace z dopisu MV pro ÚZSVM ze dne 11.5.2010

Kverulant se o všechna svá podezření prostřednictvím trestního oznámení podělil s orgány činnými v trestním řízení. Také v roce 2014 marně vyzval tehdejšího ministra financí Babiše, aby největší tunel v dějinách českého IT zastavil. Je to právě ministerstvo financí, které má ve své gesci jak STC,

tak ÚZSVM. Babiš však neudělal nic a nabízí se vysvětlení – dvorním dodavatelem IT pro Agrofert byla totiž právě firma IBM. Agrofert se dostal dokonce do globálních referencí IBM, která se podílí na dodávkách celé skupině Agrofert v rámci jednoho z největších integračních projektů ekonomických systémů na platformě ERP SAP v prostředí databáze IBM DB2 a na hardwaru opět od IBM.

IBM United States Welcome [IBM Sign in / Register]

Industries & solutions Services Products Support & downloads My IBM Search

Agrofert implements group-wide shared services with IBM DB2 and SAP

Agrofert implemented SAP ERP applications as a shared service for some of its subsidiaries, aiming to make these available subsequently throughout the enterprise.

TOP TO BOTTOM

we know
they know

END TO END

Agrofert implements group-wide shared services with IBM DB2 and SAP

Overview

■ The Challenge Agriculture, foods and chemicals group Agrofert found that rapid growth had resulted in more than 160 different systems operating in subsidiary companies. It was difficult to provide unified reporting, and support and license costs	■ The Benefits Eliminating local systems greatly reduced administration, support and license costs; IBM DB2 results in lower license fees, simplified management and less staff education and training; consolidated storage helps to

Agrofert Group, based in Prague, is the largest agriculture and second largest chemicals holding group in the Czech Republic, with revenues of more than CZK 100 billion (€3 billion). The group has operations throughout Europe, with more than 160 independent business companies reporting to the central headquarters.

The majority of these units had

globální reference IBM 8. listopadu 2014

Koncem dubna 2015 proběhl audit CRABu. Audit se také zabýval jen částí projektu, která byla financována z evropských peněz. Auditní zpráva uvádí, že z 254 milionů korun bylo v souladu se zákonem utraceno jen 73 milionů. Zbýlých 181 milionů musel stát vrátit Evropské unii. Hlavní porušení zákona spočívalo v tom, že zakázky dostávala bez výběrových řízení firma IBM. Audit také konstatuje, že realizovaný projekt není v souladu s poskytnutou dotací.

Kverulant je rád, že mu dal audit za pravdu, ale nemůže být spokojen s tím, že Česká republika musela za porušení zákona vrátit téměř 200 milionů korun. A ještě horší je, že za to zatím nebyl nikdo ani obviněn, natož potrestán. Navíc auditovaná částka ve výši 250 milionů korun je jen část z celkových necelých 4 miliard korun. Kverulant se o svá zjištění opakovaně podělil i s orgány činnými v trestním řízení. Několik měsíců se zdálo, že Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV na konci roku 2017 zahájila vyšetřování tunelu, který Kverulant odhalil. Více v reportáži serveru Seznam.cz z února 2017:

Přestože si policie odnesla již na počátku roku 2017 ze sídla ÚZVSM krabice dokumentů ke CRABu, dále již nebylo o vyšetřování slyšet a podle všeho bylo opět odloženo.

V polovině prosince 2017 zveřejnil Nejvyšší kontrolní úřad závěry kontroly, která se zaměřila na provoz a využití státních nebo státem užívaných nemovitostí v letech 2014 až 2015. Od spuštění CRABu v roce 2012 je podle kontrolorů kvalita vedených údajů o budovách stále nízká: „*Například celková kancelářská plocha se nerovná součtu kancelářské plochy využitě a nevyužitě, chyběly také některé ekonomické údaje nebo se v různých výstupech vygenerovaných z registru lišily informace o pronajímaných plochách.*“ Přestože CRAB vznikl, aby zpřístupnil kompletní informace o majetku na jednom místě, podle NKÚ obsahoval do roku 2015 údaje zhruba o 3800 státních nebo státem využívaných budovách z celkových přibližně 40 000 objektů. V říjnu 2019 Kverulant zjistil, že počet budov evidovaných v CRABu dokonce klesá.

V roce 2019 se počet objektů v registru snížil na 2458. Uvážíme-li, že CRAB stál 3,851 miliardy korun, pak jednoduchým dělením dojdeme k závěru, že pouhá možnost zanést do CRABu jednu budovu stála vskutku impozantních 1 567 018 Kč.

Jak již bylo řečeno, tato kauza si klade za cíl dosáhnout potrestání viníků. Pomozte nám těchto cílů dosáhnout. **Pomozte Kverulantovi zastavit tuneláře pravidelným darem v symbolické výši 100 Kč.** I vaše tři koruny denně nám pomůžou vyhrát v této kauze, ohlídat, kam tečou vaše daně, a měnit věci k lepšímu. Podpořit nás můžete i jednorázovým darem. Děkujeme, že šíříte tyto informace dál, a držte nám palce. I taková podpora je pro nás důležitá. Kverulanta můžete podpořit i nakupováním na svých oblíbených e-shopech. Je to jednoduché, zabere vám to jen několik vteřin. A co je nejdůležitější, při nákupu nezaplatíte nic navíc.